

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому та місцевому
Одеського Державного Університету ім. І. І. Мечнікова

ЧЕТВЕР
12
ЛИСТОПАДА
1953 року
№ 27(395)

Ціна 20 коп.

Хай живе Комуністична партія
Радянського Союзу, велика спрямо-
вуюча і керівна сила радянського на-
роду в боротьбі за побудову кому-
нізму!

36-і роковини Великої Жовтневої соціалістичної революції

Доповідь тов. К. Є. ВОРОШИЛОВА на урочистому засіданні Московської Ради
6 листопада 1953 року

Товариші!

Сьогодні народи нашої Батьківщини і трудящі всього світу урочисто відзначають тридцять шості роковини Великої Жовтневої соціалістичної революції.

Тридцять шість років тому робітничий клас нашої країни в союзі з найбіднішим селянством, під керівництвом Комуністичної партії на чолі з генієм людства безсмертним Леніним прорвав фронт імперіалізму і утвердив на одній шостій частині землі диктатуру пролетаріату, владу робітників і селян.

Перемога Великої Жовтневої соціалістичної революції 1917 року означала корінний поворот у всьому історії людства.

І в кожні нові роковини Великого Жовтня все яскравіше і непереможніше постає перед усім світом могутня творча сила переміжного соціалізму.

Наш радянський народ, керований великою Комуністичною партією, вперше в історії побудував соціалістичне суспільство, вказавши народам інших країн шлях до визволення від гніту експлуататорів, шлях до вільного і щасливого життя. Нині по цьому шляху разом з нами йдуть великий китайський народ, трудящі народно-демократичних країн і Німецької Демократичної Республіки.

Героїчний народ Корейської Народної-Демократичної Республіки, який відстояв свою свободу і незалежність у визвольній боротьбі проти імперіалістичних хижаків, з величезним трудовим піднесенням відбудовує зруйноване війною господарство.

Радянський народ, сповнений невичерпних творчих сил, зустрічає тридцять шості роковини Жовтня великими успіхами в усіх галузях господарського і культурного будівництва.

Наші успіхи в мирному будівництві становлять гордість радянського народу, гордяться ними і трудящі всіх країн. В особі Радянського Союзу вони бачать оплот миру і національної незалежності, великий приклад боротьби за краще майбутнє людства.

Товариші!

Рік, що відділяє нас від тридцять п'ятих роковин Великого Жовтня, був сповнений подіями величезного значення.

Історичним етапом у житті партії і Радянської держави був XIX з'їзд Комуністичної партії. Він пройшов під знаком єдності і безмежного довіря радянського народу до своєї випробуваної в битвах Комуністичної партії і її Центрального Комітету. Рішення нашого з'їзду окрилили радянських людей, запалили їх на нові подвиги.

Тяжкою втратою для партії, народів Радянського Союзу, для всього прогресивного людства була в році, що минув, смерть нашого великого вождя, геніального полководця Йосифа Віссаріоновича Сталіна.

Тридцять років після смерті В. І. Леніна Й. В. Сталін, який здобув загальне визнання і безмежне довіря народу і партії, в дружньому оточенні своїх вірних соратників неухильно вів партію і країну по ленінському шляху. За ці роки наша країна в битвах, переборюючи небачені в історії труднощі, выросла в могутню соціалістичну державу. З небувалою могутністю розкрилися творчі сили нашого народу, справжнього творця історії, будівника нового комуністичного суспільства.

Наша Комуністична партія, створена і вихована геніальним Леніним і продовжувачем його безсмертної справи великим Сталіним, сильна безмежною любов'ю і відданістю народних мас. На чолі з своїм Центральним Комітетом наша партія впевнено веде країну до нових перемог у боротьбі за комунізм.

Комуністична партія Радянського Союзу відзначила в цьому році знаменну історичну дату—п'ятдесятиріччя свого життя. Півстолітньою героїчною боротьбою за визволення трудящих від царського і

поміщицько-капіталістичного гніту, за революційне перетворення суспільства, за перемогу комунізму наша славна партія заслужила безмежну любов трудящих нашої Батьківщини і широких мас в усьому світі.

Слава нашій великій Комуністичній партії і її бойовому штабові—Центральному Комітету! (Бурхливі, тривалі оплески).

Товариші!

Життєва сила політики Комуністичної партії полягає в тому, що вона, виражаючи корінні інтереси народу, ґрунтується на глибокому науковому пізнанні об'єктивних законів розвитку суспільства. На всіх етапах комуністичного будівництва партія у своїй політиці постійно керується основним економічним законом соціалізму — забезпечення максимального задоволення постійно зростаючих матеріальних і культурних потреб всього суспільства шляхом безперервного зростання і вдосконалення соціалістичного виробництва на базі найвищої техніки.

Озброєний рішеннями XIX з'їзду Комуністичної партії, радянський народ успішно виконує завдання п'ятирічного плану.

Підсумки роботи нашої соціалістичної промисловості за десять місяців 1953 року показують, що план третього року п'ятирічки виконується успішно.

Валова продукція промисловості за минулі десять місяців цього року порівняно з відповідним періодом минулого року збільшилась на 10,5 процента і перевищує рівень 1940 року приблизно в два з половиною рази.

Всі галузі соціалістичного народного господарства розвиваються на основі технічного прогресу. Будівництво найбільших у світі гідроелектростанцій, впровадження у виробництво нових найрізноматніших, високопродуктивних, потужних верстатів і механізмів, найновіших сільськогосподарських машин є одним з яскравих показників успішного створення матеріально-технічної бази комунізму.

Безсумнівні успіхи є в розвитку науки і соціалістичної культури.

Радянські вчені безперестанно збагачують науку найновішими відкриттями в усіх галузях знання. Глибоку повагу і вдячність до всіх своїх учених і працівників науки й культури почуває народ і законно пишається їх упертою і почесною працею на благо Батьківщини.

Розвивається література і мистецтво радянського народу. Радянські письменники, діячі театру, художники, композитори працюють на благо народу.

Правда, ми все ще недостатньо задовольняємо зростаючі духовні запити радянських людей. Проте нема сумніву, що працівники літератури, кіно і театру, художники і композитори, діячі всіх інших галузей мистецтва докладуть всіх сил до вдосконалення своєї майстерності і створять нові твори, які гідно відображають героїчне життя і боротьбу нашого народу й народів зарубіжних країн.

Успіхи в розвитку соціалістичної економіки і науки забезпечили дальше піднесення матеріального добробуту радянського народу. За останні 28 років виробництво предметів народного споживання збільшилося в нашій країні в двадцять раз. В 1953 році обсяг виробництва предметів народного споживання перевищить рівень довоєнного 1940 року на 72 проценти.

В цьому році за прикладом минулих років партія і уряд здійснили шосте числом зниження державних роздрібних цін на промислові і продовольчі товари, в результаті чого населення одержало додатково до інших доходів 46 мільярдів карбованців. Якщо при цьому врахувати, що нове зниження цін привело до здешевлення товарів і на колгоспному ринку, то вигоди населення становитимуть в розрахунку на рік не менше 53 мільярдів карбованців.

За десять місяців 1953 року продано населенню товарів на 20 процентів більше порівняно з відповідним періодом минулого року.

В результаті заходів, вжитих партією і урядом по дальшому розгортанню товарообороту, в торговельну сітку вже в цьому році додатково до річного плану надійде товарів більш як на 37 мільярдів карбованців.

Піклування про благо радянського народу становить головне завдання Комуністичної партії і Радянського уряду. В своєму виступі на п'ятій сесії Верховної Ради СРСР Голова Ради Міністрів СРСР товариш Г. М. Маленков особливо підкреслив, що Комуністична партія і Радянський уряд вважають своїм головним завданням у галузі внутрішньої політики піклування про народне благо, неухильне підвищення матеріального добробуту робітників, колгоспників, інтелігенції, всіх радянських людей.

У відповідності з цим партія і уряд прийняли останнім часом ряд найважливіших рішень, здійснення яких має забезпечити різке піднесення виробництва предметів народного споживання, дальший могутній розвиток сільського господарства, рішуче поліпшення радянської торгівлі і велике зростання товарообороту, розширення житлового будівництва і ряд інших заходів.

(Продовження на 2-ій стор.)

36-і роковини Великої Жовтневої соціалістичної революції

Доповідь тов. Н. Є. ВОРОШИЛОВА на урочистому засіданні Московської Ради 6 листопада 1953 року

(Продовження)

Всі ці рішення пройняті глибоким піклуванням партії і уряду про благо народу, про те, щоб у короткий строк значно підняти рівень життя трудящих міста і села.

Ці історичні рішення знаменують собою новий етап у розвитку радянської економіки, коли ми, поряд з швидкими темпами розвитку важкої індустрії, ставимо завдання крутого піднесення галузей народного господарства, які безпосередньо обслуговують народне споживання. Політика форсованого розвитку сільського господарства, легкої і харчової промисловості є далішим логічним розвитком соціалістичної індустріалізації, що повністю відповідає вимогам основного економічного закону соціалізму і закону планомірного, пропорційного розвитку всього соціалістичного народного господарства.

Товариші!

Партія і уряд проявляють велике піклування про всебічне зміцнення і дальший розвиток нашого соціалістичного сільського господарства. Вересневий Пленум ЦК партії, спеціально присвячений питанню про дальший розвиток сільського господарства, всебічно обговорив це питання і прийняв історично важливі рішення. Відзначивши великі успіхи в розвитку соціалістичного сільського господарства, Пленум ЦК разом з тим з усією більшовицькою прямою вказав на відставання темпів розвитку сільського господарства від темпів зростання промисловості і від зростання потреб населення в предметах споживання. У своїй докладній доповіді на Пленумі перший секретар Центрального Комітету партії товариш М. С. Хрущов підкреслив, що у нас склалась явна невідповідність між темпами зростання нашої великої індустрії, міського населення, матеріального добробуту трудящих мас, з одного боку, і сучасним рівнем сільськогосподарського виробництва, з другого.

Відставання таких важливих галузей сільського господарства, як тваринництво, виробництво картоплі, овочів, сповільнює дальший розвиток легкої та харчової промисловості і сильно гальмує зростання доходів колгоспів і колгоспників.

Постанова вересневого Пленуму ЦК КПРС і дальші рішення партії і уряду передбачають великі заходи, що мають на меті дальше зміцнення колгоспного ладу, розвиток тваринництва, збільшення виробництва овочів, картоплі, підвищення врожайності зернових, технічних та олійних культур і на цій основі обов'язкове підвищення добробуту всієї маси колгоспного селянства.

Намічено серйозні заходи по докорінному поліпшенню роботи МТС. Машинно-тракторні станції — це індустріальна, матеріально-технічна база колгоспного ладу. Треба, щоб вони в повній мірі стали вирішальною і організуючою силою в розвитку колгоспного виробництва.

Для здійснення намічених заходів і забезпечення крутого піднесення соціалістичного землеробства і тваринництва вже в 1953 році на розвиток сільського господарства по державному бюджету, за рахунок інших державних коштів, а також коштів самих колгоспів буде вкладено близько 70 мільярдів карбованців. У цьому році сільське господарство одержує 150 тисяч тракторів (в 15-сильному обчисленні), 42 тисячі комбайнів і понад два мільйони різних сільськогосподарських знарядь і машин. Це велика допомога.

Але найважливішою з усіх видів допомоги нашому колгоспному господарству є допомога кадрами. Кадри вирішують все. Тепер, коли партія і весь народ хочуть, щоб наше сільське господарство швидко стало в рівень з соціалістичною індустрією, із зростаючими потребами трудящих, а доходність колгоспів і кожного колгоспника різко підвищилась, партія звернулася до всіх спеціалістів і механізаторів сільського господарства із закликом стати в перші ряди на лінію боротьби за збільшення виробництва хліба, м'яса, молока, картоплі, овочів. Цей заклик партії знайшов палкий відгук, і вже значна кількість спеціалістів сільського господарства, інженерів і техніків приступила до роботи в МТС і колгоспах.

В розв'язанні завдань, поставлених партією і урядом перед сільським господарством, велика роль партійних організацій, комсомолу, жінок колгосп-

ниць, партійних і безпартійних працівників МТС і радгоспів. Тільки їх трудовий ентузіазм, їх дійова творчість можуть забезпечити в короткий строк всебічний розвиток сільського господарства, підвищити його доходність.

Товариші!

Успішне розв'язання великого завдання — створення достатку предметів споживання в країні прямо залежить від дальшого поліпшення роботи нашої промисловості. Вдосконалення господарського керівництва, підвищення культури в роботі промислових підприємств, дальше підвищення продуктивності праці, поліпшення якості і зниження собівартості промислової продукції повинні стати в центрі нашої уваги.

Зниження собівартості — найважливіше джерело соціалістичного нагромадження. Відомо, що тільки за 1952 рік від зниження собівартості промислової продукції країна одержала економію в 46 мільярдів карбованців. А це ж тільки частина того, що можна одержати, коли б ми працювали краще.

Тимчасом, у нас є ще немало фабрик і заводів, які не виконують державних завдань по зростанню продуктивності праці, допускають брак у роботі, погано борються за високу якість продукції, за зниження собівартості.

Найперший обов'язок господарських керівників, директорів підприємств, інженерно-технічних працівників, робітників і всіх трудящих, і в першу чергу, розуміється, відповідних міністерств, полягає в тому, щоб ліквідувати наявні хиби в роботі, забезпечити впровадження нової техніки і її освоєння, поліпшити організацію праці і добитися значного підвищення продуктивності при обов'язковому поліпшенні якості продукції.

Завдання партійних, радянських, профспілкових і комсомольських організацій полягає в тому, щоб всемірно розвивати активність та ініціативу мас, ще ширше розгорнути соціалістичне змагання за виконання і перевиконання виробничих планів, за підвищення продуктивності праці і зниження собівартості продукції, за високу її якість.

Творчі сили радянського народу невичерпні.

Зразком патріотичного служіння народові є праця наших славних передовиків виробництва. Ці чудові люди, сини й дочки нашого великого народу — приклад для всіх радянських трудівників. Їх досвід повинен якнайбільше поширюватись, ставати основою трудової діяльності всіх трудящих.

Геніальний Ленін і продовжувач його справи великий Сталін не раз указували, що основою сили і міцності радянського ладу є союз робітничого класу і селянства. В нерушимому союзі робітничого класу і трудового селянства вони бачили найвищий принцип диктатури пролетаріату. Під керівництвом Комуністичної партії союз робітничого класу й селянства був тією вирішальною силою, яка забезпечила нам перемогу в жовтні 1917 року і переможне просування по шляху будівництва соціалізму в нашій країні. Міцність цього союзу є і запорукою нашого дальшого руху по шляху до комунізму. Заходи партії і уряду, спрямовані на розвиток сільського господарства і підвищення добробуту народу, ще більше сприятимуть зміцненню союзу робітничого класу і селянства, морально-політичної єдності всього нашого народу.

Товариші!

Найбільшим завоюванням Жовтневої революції є створення багатонаціональної Радянської держави, яка навечно спаяла дружбу народів СРСР. Наша країна не знає національного розбрату. Жовтнева революція створила умови для бурливого зростання економіки і культури всіх народів, які населяють нашу велику Батьківщину.

Ми напередодні великої події — в січні наступного року минає 300 років з дня возз'єднання України з Росією. Це велике свято не тільки росіян і українців — це велике торжество всіх народів Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

Братерський, нерушимий союз і дружба російського і українського народів і всіх інших численних народів нашої великої Батьківщини — джерело непереборних сил Радянської багатонаціональної держави.

Хай живе нерушима братерська дружба народів великої країни Рад! (Бурхливі, довго не стихаючі оплески).

Однією з найважливіших умов побідоносного будівництва комунізму в нашій країні є дальше зміцнення Радянської держави. Ради, як нова, найдемократичніша форма державного управління, витримала випробування в роботі за щастя і свободу народу. Нам треба всемірно зміцнювати Радянську державу, вдосконалювати роботу Рад, зміцнювати їх зв'язки з найширшими масами народу.

Одночасно нашим завданням є всемірне зміцнення Збройних Сил Радянської держави, які стоять на варті свободи і незалежності нашої Батьківщини, на варті мирної творчої праці нашого миролюбного народу. (Оплески).

Радянські люди сповнені енергії і рішимої працездатності в ім'я нових досягнень в будівництві комунізму, в ім'я процвітання соціалістичної Вітчизни. Мудре керівництво Комуністичної партії, її Центрального Комітету і Радянського уряду є запорукою дальшого успішного руху нашої країни вперед, по шляху будівництва комуністичного суспільства.

Товариші!

Великий розмах мирної творчої праці, небачений за масштабом і значимістю заходи Комуністичної партії і уряду, спрямовані на дальше піднесення народного господарства, на безперервне підвищення матеріального добробуту радянських людей, з усією очевидністю свідчать про миролюбний характер політики нашої партії і уряду Радянського Союзу.

Радянський уряд з властивою йому енергією і послідовністю завжди проводив і проводить політику збереження і зміцнення миру в усьому світі, розвитку добросусідських відносин з усіма країнами, розвитку і зміцнення міжнародних економічних зв'язків.

Ця генеральна лінія нашої зовнішньої політики була і лишається непохитною.

Табір імперіалістів на чолі з реакційними силами США проводить лінію на підготовку нової війни. Всім відомо, що завзятими стараннями агресивних кіл США продовжується і все більше роздувається «холодна війна». Не припиняється, а посилюється розгнуждана брудна наклепницька кампанія проти Союзу Радянських Соціалістичних Республік та інших миролюбних країн. Уряд Сполучених Штатів Америки демонстративно асигнує на підіривну діяльність у країнах демократичного табору сотні мільйонів доларів, продовжує політику гонки озброєнь, збиває воєнні угруповання і посилено створює густу сітку воєнних баз в безпосередній близькості від кордонів країн демократичного табору. Всі ці факти, зрозуміло, не можуть не викликати серйозного занепокоєння всіх миролюбних народів.

Великим вкладом у справу пом'якшення міжнародної напруженості є підписання перемир'я і припинення кровопролиття в Кореї. Відомо, що Радянський Союз пліч-о-пліч з Китайською Народною Республікою і країнами народної демократії беззастанно боровся за припинення цієї жорстокої, нав'язаної корейському народові, несправедливої, загарбницької війни.

Тепер, коли плани агресорів у Кореї провалилися, корисно ще раз нагадати про деякі повчальні уроки корейської війни.

Шляхом збройної інтервенції в Кореї імперіалістичні агресори мріяли поневолити корейський народ, а заодно потопити в крові національно-визвольний рух народів Азії і Тихого океану, які піднялися на боротьбу за свою незалежність і демократичні свободи.

Але агресори гадають, а народи, які відстоюють свою свободу і незалежність, — вирішують.

Події в Кореї показали, що народи Азії сповнені рішимої відстоювати свою національну свободу і незалежність, не допускати на Далекому Сході створення вогнища нової світової війни.

Імперіалістам слід було б засвоїти ту істину, що давно минули часи, коли вони безборонно могли командувати поневоленими народами колоніальних і залежних країн. В історичній долі цих народів

(Закінчення на 3 стор.)

36-і роковини Великої Жовтневої соціалістичної революції

Доповідь тов. К. Є. ВОРОШИЛОВА на урочистому сесіданні Московської Ради 6 листопада 1953 року

(Закінчення)

стався корінний поворот. Народи Азії хочуть бути повними господарями своєї землі і своєї долі.

В Азії народилась велика народно-демократична держава — Китайська Народна Республіка, що виступає стабілізуючим фактором миру і прогресу як в Азії, так і в усьому світі. Ця велика країна перешкоджає імперіалістам безкарно проводити політику перетворення Азії у вогнище нової світової війни. Вона є могутнім оплотом пригноблених народів Сходу в їх боротьбі за свободу, демократію і справжню незалежність.

У зв'язку з цим не можна не торкнутися позиції імперіалістичних держав, які протидіють відновленню законних прав Китайської Народної Республіки в Організації Об'єднаних Націй. Ця позиція, безсумнівно, сприяє дальшому підтриманню міжнародної напруженості. Не можна ігнорувати великий китайський народ у розв'язанні найважливіших міжнародних проблем, зокрема, тих, що стосуються Далекого Сходу. Без активної участі Китайської Народної Республіки не можна серйозно говорити про можливість ослаблення напруженості в міжнародних відносинах і врегулювання проблем Азії.

Досягнення перемир'я в Кореї створило сприятливий ґрунт для пом'якшення напруженості міжнародної обстановки. Це, проте, не влаштовує імперіалістичні держави, в плани яких не входить нормалізація міжнародних відносин. Про це говорить, наприклад, той факт, що західні держави обминають мовчанням радянську пропозицію обговорити на нараді представників США, Англії, Франції, Радянського Союзу і Китайської Народної Республіки спільні заходи по зменшенню напруженості в міжнародних відносинах. Про те ж свідчить і позиція, зайнята правлячими колами США в питанні про політичну конференцію по Кореї. Ця позиція не може не викликати тривогу в усіх, хто прагне до якнайшвидшого остаточного врегулювання корейської проблеми і мирного розв'язання інших нерозв'язаних питань Далекого Сходу. Американські представники не бажать перетворити політичну конференцію в конференцію «круглого столу», на якій зустрілися б не тільки сторони, що воювали, але й заінтересовані нейтральні держави. Слід в той же час відмітити, що така велика держава Азії, як Індія, має немалі заслуги в тому, щоб війні в Кореї був покладений край. Проте США вважають за краще обминути Індію, відмовляючись запросити її і ряд інших нейтральних країн до участі в політичній конференції по Кореї. Як видно, імперіалістичні агресори не облишили своїх божевільних планів підкорення народів Азії шляхом розширення своєї агресії.

Важко переоцінити і значення, якого в справі пом'якшення нинішнього міжнародного напруження набирає розв'язання німецького питання.

Радянський Союз, який турбується про збереження і зміцнення миру в Європі і який іде назустріч національним інтересам німецького народу, не раз звертався до західних держав з пропозиціями про справедливе розв'язання німецької проблеми. Радянський уряд впевнений, що німецьке питання можна і треба розв'язати в інтересах миру з урахуванням національних сподівань німецького народу шляхом скликання мирної конференції для розгляду питання про мирний договір з Німеччиною, утворення Тимчасового Загальнонімецького уряду і проведення загальнонімецьких виборів і полегшення фінансово-економічних зобов'язань Німеччини, зв'язаних з наслідками війни.

Ставлення західних держав до радянських пропозицій не свідчить про їх прагнення до справедливого врегулювання німецького питання. Воно не свідчить і про намір цих держав врахувати, а не те, щоб поважати, національні інтереси німецького народу. В усіх своїх відповідях на пропозиції Радянського Союзу вони обминають всі важливі сторони німецької проблеми, як-от питання про мирний договір, про створення загальнонімецького уряду, про полегшення фінансово-економічних зобов'язань Німеччини. Вони на перший план лицемірно висувають питання про так звані загальнонімецькі вибори, хоча лишається незрозумілим, як можна говорити про загальнонімецькі вибори при наявності Німеччини, розколотої на дві частини, як можна говорити про

будь-які вибори, коли в Німеччині немає загальнонімецького уряду.

До того ж, повсякденна політика західних держав щодо Німеччини викриває їх справжні наміри, які лежать не в напрямі зміцнення миру в Європі, а в напрямі перетворення Західної Німеччини у вогнище нової війни в Європі. Правлячі кола США і Англії відкрито проводять політику ремілітаризації Західної Німеччини, вони форсують відтворення там збройних сил, які повинні, за їх замірами, становити ядро агресивної «європейської армії», яку вони збивають. Особливо відверто політика відродження німецького мілітаризму стала за останній час після виборів до боннського бундестагу. Войовничі мілітаристські кола Західної Німеччини відкрито виступають з реваншистськими заявами, спрямованими проти Німецької Демократичної Республіки, Польської і Чехословацької народних республік, проти Радянського Союзу. Вони виступають з погрозами щодо Франції і, особливо, проти Німецької Демократичної Республіки. Ці виступи дістали цілковите схвалення керівних діячів США і Англії, які заявляють, що в разі відмови Франції ратифікувати паризький договір про створення так званого «європейського оборонного співтовариства». Західна Німеччина разом з її відродженими збройними силами буде безпосередньо включена в агресивний Північно-атлантичний союз через голову Франції.

Змушені зважати на прагнення народів до миру, представники західних держав нерідко запевняють у своєму бажанні договоритися з Радянським Союзом по нерозв'язаних проблемах в інтересах пом'якшення напруженості. Наскільки такі запевнення розходяться з провадженою політикою західних держав, можна судити з їх підходу до розв'язання німецького питання. На словах західні держави виступають за обговорення німецької проблеми з участю Радянського Союзу. На ділі ж вони всіма заходами форсують ратифікацію паризького і боннського мілітаристських договорів, які оформляють включення Західної Німеччини в агресивний Атлантичний союз. Ясно, що ратифікація цих договорів робить неможливим воз'єднання Німеччини в єдину демократичну і миролюбну державу.

Західні держави твердять, що вони стоять за обговорення з Радянським Союзом німецького питання, в той же час приймають на лондонській нараді сепаратну угоду про втягнення Західної Німеччини в агресивну Атлантичну систему, спрямовану своїм вістрям проти Радянського Союзу. Хіба така позиція західних держав не робить заздалегідь безпредметним обговорення німецької проблеми на нараді чотирьох держав? Чи не маємо ми тут справу із спробою західних держав нав'язати Радянському Союзу свою позицію в німецькому питанні, а в разі неупадку, обвинуватити Радянський Союз в «небажанні» мирно врегулювати німецьку проблему і тим самим обманути світову громадську думку?

Противникам мирного розв'язання німецького питання слід було б пам'ятати, що за всіма їх підступами, спрямованими на підготовку війни, зірко стежать миролюбні народи. Народи добре бачать, як не зовсім розумні політики Вашингтона при сприянні деяких послужливих англійських і французьких діячів грають з вогнем, відроджуючи в Західній Німеччині вогнище агресії.

Тверезі політики Німеччини не можуть не усвідомлювати того, що шлях, на який намагаються зтягти їх країну боннські реваншисти, чреватий згубними наслідками для всієї німецької нації.

Політика ремілітаризації і включення Західної Німеччини в агресивний Атлантичний союз нерозривно зв'язана з політикою створення в ряді європейських держав сітки воєнних баз, розташованих у безпосередній близькості від кордонів Радянського Союзу і країн народної демократії. Безсумнівно, що це лише різні сторони однієї і тієї ж політики підготовки війни проти держав демократичного табору. Але з цього слід зробити і відповідні висновки.

Хто справді прагне до пом'якшення міжнародної напруженості, той не може обминути питання про ліквідацію воєнних баз на чужих територіях. Радянський Союз не раз ставив і наполегливо ставить тепер це питання перед західними державами. Проте вони кожного разу обминають його.

Більше того, Сполучені Штати Америки за останній час посилюють тиск на Норвегію і Данію в питанні про надання ними баз, уклали угоди про воєнні бази з Грецією і франкістською Іспанією, а також всіма заходами спонукають до цього Іран та інші країни Близького і Середнього Сходу.

Західні держави чинять упертий опір прийняттю рішень про заборону атомної, водневої та інших видів зброї масового винищення, про скорочення озброєнь великих держав. При цьому посилюються на те, що ці питання обговорюються в Організації Об'єднаних Націй. Але відомо, що вони обговорюються в ООН з самого початку створення цієї організації, і марним дискусіям не видно кінця.

Нині народи не вірять словам, які не підкріплюються ділами. А діла правлячих кіл імперіалістичних держав видають їх з головою як противників миру, як провідників політики ворожнечі між народами в інтересах підготовки нової війни.

Радянський Союз неухильно і послідовно проводить політику миру і дружби між усіма народами. Цьому, зокрема, служить і його політика розширення економічних зв'язків із зарубіжними країнами. Наші економічні відносини з країнами народної демократії розвиваються і міцніють рік у рік. В той же час у цьому році Радянський Союз підписав торговельні угоди і з Францією, Італією, Аргентиною, Фінляндією, Швецією і багатьма іншими країнами. Ми надаємо великого значення зміцненню міжнародних економічних зв'язків, що повинно сприяти ослабленню міжнародного напруження. Ми маємо намір і далі всемірно сприяти розширенню торгівлі між державами на взаємно вигідній основі.

Спаяний ідеєю пролетарського інтернаціоналізму, могутній табір країн демократії і соціалізму впевнено йде по шляху дальшого піднесення в усіх галузях економічного, політичного і культурного життя, робить все більший і благотворний вплив на міжнародну обстановку в інтересах прогресу, миру і демократії.

Сили, які борються за мир, безперервно зростають, міцніють і є важливим фактором зміцнення миру в усьому світі. Знаменно, що всесвітні конгреси жінок, молоді і профспілок, які зібралися в цьому році, пройшли під знаком палкого прагнення мільйонів людей до єдності в боротьбі за мир, проти гонки озброєння і наступу капіталістичних монополій на права і свободи трудящих. В єдності — сила трудящих, сила всіх людей, які сповнені бажання відвернути війну і відстояти справу миру. **(Бурхливі, тривалі оплески).**

Товариші!

Радянський лад, який виник у нашій країні тридцять шість років тому в результаті перемоги Жовтня, з кожним роком робить все більший вплив на хід світової історії. Принципи, проголошені Жовтневою революцією, стали нині гігантською силою, що згуртовує могутній табір соціалізму і демократії, піднімає на самовіддану боротьбу за свободу і прогрес все нові й нові мільйони людей праці.

Відзначаючи тридцять шість років Великої Жовтневої соціалістичної революції, ми по праву пишаємось успіхами, яких досягли народи Радянського Союзу.

Перед нами стоять великі завдання. Для їх розв'язання потрібне нове напруження сил, готовність і рішучість перебороти будь-які труднощі, які стоять на нашому шляху. Але радянські люди ніколи не боялись труднощів. Ми можемо з цілковитою певністю сказати, що радянський народ, керований нашою славною Комуністичною партією, запалюваний всеперемагачим ученням Маркса—Енгельса—Леніна—Сталіна, буде неухильно йти вперед до нових перемог в будівництві комунізму. **(Оплески).**

Хай живуть 36-і роковини Великої Жовтневої соціалістичної революції! **(Оплески).**

Хай живе мир між народами! **(Оплески).**

Хай живе великий радянський народ! **(Оплески).**

Під прапором Леніна—Сталіна, під керівництвом Комуністичної партії — вперед, до перемоги комунізму! **(Довгі, бурхливі оплески. В залі лунають вигуки на честь Комуністичної партії Радянського Союзу, на честь її Центрального Комітету і Радянського уряду).**

Як працювати над книгою

З перших днів свого перебування в університеті студент переконається в тому, що навчальний процес в вузі будується інакше, ніж в загальноосвітній школі, і що для успіху в роботі важливі такі навички, зокрема в роботі над книгою, які не могли бути повністю вироблені в середній школі. Внаслідок цього, завдання оволодіння методикою і організацією роботи над книгою, як одним із найважливіших джерел наукових знань, набуває для студента істотного значення.

Курс лекцій, при всій важливості його для студента, не може бути вичерпуючим засобом оволодіння наукою. Лекції по необхідності дають стисле викладення науки, в той час як вивчення праць в нерозривному зв'язку з активним слуханням лекцій озброює студента широкими і глибокими знаннями.

Вміння працювати над книгою — дуже важлива умова для глибокого оволодіння теорією.

Як читати підручник, наукову книгу, статтю? Розрізняють два види читання: орієнтовне і основне. Треба починати з орієнтовного і переходити до основного. Орієнтовне чи попереднє читання полягає в перегляді матеріалу повністю, від початку до кінця. Такий перегляд книги збуджує увагу і сприяє кращому розумінню змісту при основному читанні. Потім треба переходити до основного, тобто поглибленого читання з олівцем в руці в обсязі закінченої частини тексту, наприклад, глави. Запис в процесі читання, як і в процесі слухання лекцій, допомагає кращому усвоєнню і запам'ятовуванню матеріалу, який вивчається.

Читаючи власну книгу, можна підкреслювати окремі слова і місця, обкреслювати найважливіші фрази, абзаци. У власній книзі можна ставити знаки питання та оклику на полях. Це робиться для того, щоб звернути увагу при повторному перегляді, при продумуванні матеріалу. Читаючи бібліотечну книгу, треба робити записи-помітки на окремому аркуші паперу.

Закінчивши читати главу (статтю, брошуру), не можна зразу ж робити висновок, що «все зрозуміло». Треба перевірити себе. Засобом перевірки є складання плану прочитаного. Вірний

план свідчить про вміння відрізнити головне від другорядного, тобто про розуміння матеріалу.

Але в багатьох випадках неможна обмежитись планом. Адже потрібно так працювати над книгою, щоб можна було відновити в пам'яті думки автора по своїх записках, не перечитуючи книги. Очевидно, одного плану для цього не досить. В плані тільки поставлене питання, а відповідь не подається. Значно більше значення для засвоєння опрацьованого матеріалу мають тези і конспект прочитаного.

На відмінність від плану, тези уявляють собою стисле сформульоване, категорично виражене положення без приведення аргументів і фактів.

Наведемо приклад із промови В. І. Леніна на III з'їзді комсомолу. «Завдання молоді» — це один із пунктів плану. «Завдання молоді в тому, щоб учитися комунізму» — це теза. Якщо ж включити факти, аргументи, приклади і викласти їх зв'язано, а не по окремих пунктах, це буде конспект. Під конспектом треба розуміти стисле систематичне викладення істотного матеріалу твору.

Як тези, так і конспект треба формулювати самостійно. Треба рішуче відмовитись від поширеної практики переписування тексту. Переписування тексту приводить до начотництва, догматичного засвоєння. Але закони і визначення треба записувати дослівно.

Якщо доводиться по одному питанню читати декілька книг, доцільно конспект чи тези записувати, використовуючи картки, тобто на одному аркуші записувати зміст тільки одного питання. Це необхідно під час підготовки до доповіді, в роботі над курсовою чи дипломною темою.

При складанні конспекту рекомендується придумувати заголовки і підзаголовки, виділяти в тексті конспекту визначення, формулювання, правила, закони шляхом підкреслювання, або відступом від початку рядка. Все це надзвичайно важливо для того, щоб усвідомити взаємозв'язок і значення окремих питань, а також, щоб швидко орієнтуватись в конспекті при повторенні матеріалу, або при наведенні справок.

Доц. В. ДЕМ'ЯНЕНКО.

По сторінках вузівських газет

У ВІДПОВІДЬ НА ЗАКЛИК ПАРТІЇ

Одноставно відгукнувшись на заклик партії подати допомогу сільському господарству, а також промисловості в розширенні виробництва товарів широкого вжитку, робітники Науково-дослідного інституту хімії Саратовського державного університету взяли на себе ряд конкретних зобов'язань.

Група співробітників кафедри переробки нафти і газу приймає участь в пуску Саратовського жиркомбіната.

Поширюється винахідницька робота по комплексному використанню горючих сланців для виробництва висококалорійного газу і мінеральних добрив для сільського господарства.

ТАМАНСЬКА ЕКСПЕДИЦІЯ

Вже другий рік студенти і аспіранти історичного факультету Московського державного університету беруть участь в розкопках міста Тмутаракані — центра стародавнього російського князівства, великого порта на Чорному морі.

В цьому році в Таманській експедиції беруть участь 70 чоловік.

Розкопки дали цікаві результати. Була відкрита стіна товщиною 7,6 метра, складена із сирцевої цегли з внутрішнім і зовнішнім кам'яним панцером.

До стіни прилягали будинки з добре збереженими печами. В центрі родиниці вдалося прослідкувати вулицю з кам'яною мостовою. Був знайдений фундамент церкви, збудована якої можна віднести до X ст. За межею городища виявлено поселення ремісників-гончарів.

Учасники експедиції знайшли велику кількість кераміки, кілля, браслети. Знайдені фрагменти кераміки із знаками Рюриковичів.

(Із газети «Московский университет».)

НА ПІВДЕННОМУ УРАЛІ

Група студентів II курсу хімічного факультету Горьківського державного університету літом цього року зробила експедицію на Південний Урал з ціллю поповнити експонати геологічного музею університету. Протягом 35 днів учасники експедиції відвідали великі родовища бокситових руд на Південному Уралі і зібрали різні зразки бокситів, зробили похід в пещери Кургозак і Безим'яна, де зібрали сталлакати і сталагміти.

Студенти побували в державному мінералогічному заповіднику ім. В. І. Леніна.

Експедиція побувала також на залізрудних родовищах, де зібрала велику кількість зразків залізної руди.

Всього студенти привезли в університет біля 200 різних видів мінералів і руд загальною вагою більше 220 кг. Ці зразки будуть цінним поповненням експонатів музею і допоможуть надалі краще засвоїти навчальну програму з хімії.

(Із газети «За сталинскую науку».)

ОГЛЯД ПРЕСИ

Глибше висвітлювати навчально-виховну та наукову роботу

(„Филолог“ — стінна газета філологічного факультету)

Факультетська газета повинна бути дзеркалом факультету. Жоден значущий факт багатогранного, дійового життя професорсько-викладацького і студентського колективу, партійної, комсомольської, професійної і студентських організацій, будь він позитивний чи негативний, не повинен пройти повз стінну газету.

Бойовим завданням стінної преси є наполеглива, систематична боротьба за виконання рішень вересневого Пленуму ЦК КПРС, висвітлення наукової і науково-дослідної діяльності професорсько-викладацького складу і студентів, спрямування її на розв'язання важливих проблем дальшого розвитку народного господарства, зміцнення творчих зв'язків колективу з промисловими підприємствами колгоспами.

Подивимся, наскільки відповідає цим завданням газета «Филолог» (ред. Мінов), зокрема № 4. Газета висвітлює стан партійної освіти на факультеті, окремі ділянки навчального і наукового процесу, вміщує рецензії, дискусію з питань форми і змісту та інш.

Мало, занадто мало газета приділила уваги питанню партійної освіти — одній з найважливіших ділянок всього навчально-виховного процесу, — обмежившись невеликою інформацією т. Жовинської Ш. М. Слід не тільки констатувати факт проведення занять з самостійно вивчаючими марксистсько-ленінською теорією, а й говорити про їх якість, популяризувати кращий досвід.

Цінною і потрібною є стаття т.т. Гоздан і Фабіанської «Готовимся стать народними учителями». Автори тут розповідають про те, що на групових комсомольських зборах IV курсу рос. від. було заслухано і обговорено доповідь «О подготовке к будущей специальности». Необхідно, щоб старшокурсники допомогли провести такі збори студентам I курсу з тим, щоб привити їм любов до своєї майбутньої спеціальності з перших днів навчання в університеті.

Висвітлення життя факультету на сторінках стінної преси не може бути повноцінним без повсякденного розгортання критики і самокритики, спрямованої на усунення хиб, на мобілізацію громадськості для розв'язання проблем навчально-виховної роботи.

Даний номер газети «Филолог» виявляє окремі хибі, критикує окремі порочні явища, але, як нам здається, недостатньо. Автори згаданій статті т.т. Гоздан і Фабіанська критикують окремих комсомольців за недисциплінованість і, що цінно, на-

водять яскраві факти дійовості і вірного сприймання критики. Комсомольці Іщенко і Млинчик після справедливої товариської критики на звітно-виборчих зборах виправили свої помилки.

Тов. Шишунова в статті «За серьезное изучение диалектического материализма» вказує на недопустимі факти: окремі студенти IV курсу рос. від. (т.т. Сікорська, Чечик, Пеннова, Понеділко і інш.) не готовляться до практичних занять з діалектичного матеріалізму і тому, природно, відмовляються відповідати, відповіді окремих студентів неглибокі.

Вересневий Пленум ЦК КПРС зобов'язує студентів рішуче покращити якість навчання. Ще не всі студенти до кінця усвідомили собі це, а газета «Филолог» мало популяризує досвід кращих студентів.

Автор байки «О зайце, который стал притчей во языцех» спрямовує своє сатиричне вістря на студентів, які багато говорять, а мало роблять, хвастунів, що не вилазять з академічної заборгованості. Отже, потрібну справу зробила редколегія «Филолога», помістивши цю байку.

Досить корисною і потрібною є стаття доп. Збандуто П. І. про форму і зміст в мистецтві, де піднімаються такі важливі питання, як суть типового в мистецтві, співвідношення правди в мистецтві і правди в дійсності, єдність форми і змісту в художньому творі і інш. Цією статтею відкривається дискусія. Важливо, щоб в ній прийняли участь якнайбільше викладачів і студентів.

Редколегія також вірно зробила, що помістила рецензію студента II курсу Беленькова на п'єсу К. Симонова «Доброе имя». Рецензія переконує, що автор її критично сприймає прочитане, вміє дати оцінку художньому твору з марксистсько-ленінських позицій.

Значним недоліком в роботі редколегії газети «Филолог» є те, що в газеті майже відсутнє висвітлення життя партійної організації, життя і навчання студентів I курсу, побут студентів.

Редколегії «Филолога» слід також звернути увагу на грамотність і оформлення газети.

Усунення хиб, які ще зустрічаються в роботі редколегії, критичний аналіз своєї роботи, більша вимогливість до себе дасть можливість газеті «Филолог» зайняти одне з кращих місць серед університетської стінної преси.

І. ЗАЄЦЬ.

ПО УНІВЕРСИТЕТУ

На кафедрі марксизму - ленінізму

Велику допомогу вивчаючим марксистсько-ленінську теорію надає кабінет марксизму-ленінізму нашого університету.

Нещодавно у Великій фізичній аудиторії працівниками кабінету було влаштовано демонстрування діафільмів для студентів I-го курсу біологічного та фізико-математичного факультетів. Кадри діафільму наглядно показують історію нашої партії з перших днів її зародження, життя та революційну діяльність її вождів В. І. Леніна і Й. В. Сталіна.

Демонстрування діафільму допоможе першокурсникам глибше засвоїти

програмний матеріал перших розділів курсу «Основи марксизму-ленінізму». Демонстрування діафільмів буде практикуватись протягом навчального року та супроводжуватиме вивчення всіх розділів курсу.

Разом з тим працівниками кабінету було організовано кілька екскурсій по історико-революційних місцях нашого міста-героя, зв'язаних з діяльністю «Южно-русского союза рабочих», революційним повстанням на броненосці «Потемкин», з боротьбою пролетаріату Одеси за владу Рад.

М. АРІСТОВ.

Пам'яті П. І. Чайковського

Нещодавно минуло 60 років з дня смерті славного російського композитора П. І. Чайковського.

В цілях популяризації невмирущої творчості геніального митця кабінет російської літератури влаштував виставку «Життєпис російської літератури в творчості П. І. Чайковського».

На виставці подані матеріали, що характеризують її ілюструють твори Чайковського, написані на сюжети або за мотивами творів класиків російської літератури.

Тут представлені матеріали про опери «Євгеній Онегін», «Пікова да-

ма», «Мазепа» на сюжети О. С. Пушкіна, «Черевички», по М. В. Гоголю, «Воевода» на текст О. М. Островського, а також музика до його драматичної казки «Снегурочка» й увертюра до драми «Гроза», про романси, оркестрові та інструментальні твори композитора на слова О. С. Пушкіна, М. Ю. Лермонтова, М. О. Некрасова.

За минулий тиждень виставку відвідали десятки студентів, викладачів, працівників університету.

О. КРУПКО.

АФРИКАН МИКОЛАЙОВИЧ КРИШТОФОВИЧ

8-го листопада цього року у Ленінграді на 68 році життя, у розквіті творчих сил передчасно помер видатний радянський палеоботаник, географ та геолог, член-кореспондент АН СРСР — Африкан Миколайович Криштофович.

Славний життєвий шлях А. М. Криштофовича найціннішими узами пов'язаний з нашим університетом.

У 1908 році А. М. Криштофович закінчив наш університет і тут же, у 1906 році, опублікувавши в «Сборнике студенческого биологического кружка» свою першу наукову роботу, розпочав свій шлях вченого-новатора. В стінах нашого університету А. М. Криштофович проходив підготовку до професорського звання (аспірантуру), працював лаборантом, приват-доцентом, а у 1926 році — захистив дисертацію на ступінь доктора геології.

До останніх днів свого життя, не зважаючи на величезну плідотворну наукову, педагогічну та громадську роботу у центральних наукових та учбових закладах країни, А. М. Криштофович не поривав зв'язків з рідним університетом, залишаючись його професором, приділяючи велику увагу підготовці молодих спеціалістів у галузі палеоботаніки, палеонтології, тощо.

А. М. Криштофович з'являється автором майже 350 наукових робіт, а його «Палеоботаніка» — підручник 40-річної винятково плідотворної роботи — вшанована Сталінською премією.

Видатні наукові роботи А. М. Криштофовича принесли йому заслужену шану.

Він був нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора та медалями Союзу РСР.

У 1945 році А. М. було обрано дійсним членом АН УРСР, а нещодавно членом-кореспондентом АН Союзу РСР. А. М. являвся віцепрезидентом Всесвітнього палеонтологічного союзу, почесним членом ряду вітчизняних та закордонних наукових товариств—Всесоюзного географічного товариства, геологічного товариства Китаю і багатьох інших.

Образ Африкана Миколайовича Криштофовича—безмежно приємний людині, палкого радянського патріота, глибоко й безкорисно відданого улюбленій ним радянській науці — назавжди лишиться у наших серцях.

Група товаришів.

Ботанический институт АН СССР с глубоким прискорбием извещает о смерти члена-корреспондента Академии Наук СССР, действительного члена Академии Наук УССР

Профессора АФРИКАНА НИКОЛАЕВИЧА КРИШТОФОВИЧА,

последовавшей 8 ноября в 10 ч. вечера.

Ректорат университета, деканат, профессорско-преподавательский та студентский коллектив и сотрудники химического факультета с сумом сповищают про смерть старшего профессора университета

ПАВЛА МИКОЛАЙОВИЧА ПАВЛОВА,

що сталась в ніч на 12 листопада, та висловлюють глибоке співчуття сім'ї нещезаючого.

В. о. редактора ПАВЛЮК М. В.